Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 589

Wilno, dnia 13 stycznia 1932 r.

Treść numeru:

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

------oooo0§0oooo------

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t u v o s A i d a s" o t a k t y c e o p o z y c j i .

"Lietuvos Aidas" Nr.6 z dn.9.I.1932 r. Art.p.t."Pesymizm i optymizm". Streszczenie:

Prasa opozycyjna na Litwie zwłaszcza zaś prasa lewicowa wciąż atakuje prasę prorządową za wyrażanie optymistycznych poglądów. Opozycja uważa za swój święty obowiązek szerzyć pesymizm. Czyni to z całą gorliwością, starając się wmówić, że kraj stoi na skraju przepaści i Litwa nie dziś, to jutro zginie. Alarmuje więc prasa opozycyjna społeczeństwo wiadomościami, że na wsi konie sprzedaje się po 10-15 lt., ptactwo domowe wkrótce będzie się rozdawało darmo, cena ziemi wynosi 60 do 80 lt. za ha, rolnicy zamierzają wszystko rzucić i wyjeżdżać do Patagonji czy Birobidżanu, w miastach nieludzka drożyzna, budżet nie daje się zbilansować, płace urzędników ulegną redukcji, słowem same nieszczęścia. O ile przedtem prasa opozycyjna zaszczepiała pesymizm polityczny, o tyle teraz stosować zaczęła pesymizm gospodarczy. Opozycja znajduje sojuszników w osobach wszystkich wierzycieli, którym się w czas nie zapłaci długów. Opozycja jednak się nie zastanawia nad tem ile szkody przez swą akcję wyrządza, podcinając niejako gałąź, na której sama siedzi. Pesymistyczne wiadomości, jakie się ukazały na łamach prasy opozycyjnej latem przyczyniły się do tego, że wycofano z banków kilkanaście miljonów wkładów, które dopiero teraz zaczynają powracać do banków. Wycofane pieniądze poczęści wypłynęły zagranicę, poczęści zaś trzymane są w kasach ogniotrwałych czy innych skrytkach, bez żadnej dla kraju korzyści. Wyłoniły się trudności kredytowe, boleśnie dotykając wszystkich gałęzi gospodarki społecznej.

Jakaż więc była racja rozsiewać optymizm? Banki litewskie bardzo przezornie obchodzą się z powierzonemi sobie kapitałami. Nie inwestuje one ich w budownictwo czy inne dające się z trudem zrealizować przedsiębiorstwa. Banki wypożyczają jedynie pieniądze na krótki czas, przeważnie na kilka miesięcy i pilnie śledzą za wypłacalnością dłużników. W związku z tem, wkłady wypłacone były na żądanie bez żadnych przeszkód. Mimo to kraj mocno na tem ucierpiał, gdyż wkłady jeszcze w całej rozciągłości do banków nie wróciły.

Co się zaś tyczy pesymistycznych wiadomości o zniżce cen na produkty rolne, zniżka ta przyszła z zewnątrz. Rolnictwo litewskie nie cierpi na żadne wewnętrzne golączki. Kraj wcale nie zamierza wyrzec się złotego standartu walutowego. Handel walutami obcemi nie jest na Litwie wcale skrępowany. Cła są niższe niż u sąsiadów. Litwa nie myśli o wprowadzeniu monopolu importowego. Dochody państwowe wpływają normalnie, budżet nie wykazuje deficytu. Podstawowe płace urzędników w wielu państwach zostały już dawno zredukowane. Na Litwie narazie nie zamierza się tego czynić. Litwa nie prosi ani o moratorjum, nie prowadzi rokowań o prolongatę kredytów, nie szuka nowych kredytów. Wprawdzie rząd ima się różnych środków oszczędności i wzywa do oszczędności obywateli. Czyni to w imię przezorności, która nigdy nie wadzi. Opozycja natomiast wyzyskać pragnie stosowane przez rząd środki oszczędności dla budzenia niepokoju i paniki. Wywołać pesymizm i panikę nie jest trudno zwłaszcza w czasach obecnych. Opozycja grubo się jednak myli, sądząc, że wygra na szerzeniu pesymizmu. Odwrotnie. Utrudni jeszcze bardziej kredyt, zmusi pieniądz do ukrycia się, wywoła nieufność wewnątrz kraju i zagranicą. Nikt z tego korzyści nie odniesie. Trzeźwy optymizm zawsze jest lepszy od pesymizmu.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o z a d a n i a c h p r a s y n a L i t w i e .

"Lietuvos Žinios" Nr.6 z dn.9.I.1932 r.Art.p.t."Nasz los i przyszłość w naszych własnych rękach". Streszczenie:

Litwa przeżywa ciężki czas. Ponure życie ugina się pod kryzysem ekonomicznym, powszechnym upadkiem moralności i t.d.

Jednak nie należy opuszczać rąk. Przyszłość Litwy jest
w rękach samych Litwinów. By zaś należycie dbać o swój los, należy
wiedzieć, co się wokoło dzieje. Najbardziej powołana jest do tego
prasa, zwłaszcza prasa niezależna od rządu i nieskrępowana żadnemi sub
sydjami. W związku z tem obowiązkiem każdego obywatela jest popierać
i szerzyć własną prasę.

K r o n i k a .

D o k o ł a w z n o w i e n i a "R y t a s a". Jak podaje "Auszra"
/Nr.5/, dn.5 b.m. prezes T-wa wydawców "Rytasa", "Tiesa" dr.L.Bistras
wręczył ministrowi Obrony Kraju prośbę o skrócenie czasu zawieszenia
wydawnictwa tego organu, atoli prośba dr.Bistrasa została odrzucona.
"Rytas" ukaże się nie wcześniej, niż 13 b.m., t.j. po upływie 3-mie-
sięcznego okresu zawieszenia.

T - s t w o p i s a r z y l i t e w s k i c h . Jak podaje prasa li-
tewska, niedawno z inicjatywy B.Srogi zostało zorganizowane T-stwo li-
tewskich pisarzy. Podłożem tego T-stwa są względy czysto zawodowe:
przyjmowani będą pisarze litewscy, hołdujący różnym prądom oraz pisa-
rze in.narodowości, ale wyłącznie w roli korespondentów. Statut T-stwa
jest już opracowany i przesłany do zarejestrowania, poczem nastąpi zeb-
ranie organizacyjne członków. Statut nowego T-stwa podpisali B.Sroga,
P.Wajczunas, F.Kirsza, A.Wajczułajtis, J.Gruszas i Badrys.

N o w y p r o j e k t z m i a n y n a z w i s k . Jak podaje prasa
kowieńska, Ministerstwo Spraw Wewn. opracowuje obecnie projekt ustawy
o zmianie nazwisk. Ustawa wprowadzi ułatwienia do procedury zmiany.

O s t a t e c z n e p r z y j ę c i e p r o j e k t u u s t a w y
o s y n d y k a t a c h p r z e z p r z e m y s ł o w c ó w i
c z ł o n k ó w s y n d y k a t ó w . Jak podają "Lietuvos Žinios"
/Nr.6/, w dn.8 stycznia odbyło się w Izbie Przemysłowo-Handlowej zebr-
ranie przemysłowców i członków syndykatów, na którem rozważono projekt
ustawy o kontroli nad syndykatami. Kontrolę, według projektu, ma spra-
wować minister Finansów za pośrednictwem Departamentu Handlu. Departa-
ment Handlu ma prawo żądać od danego syndykatu niezbędnych informacyj,
wyjaśnień i dokumentów. W razie wykroczenia syndykatu przeciwko usta-
wom, Rada, złożona z przedstawiciela ministra Finansów, Rady Państwa,
uniwersytetu i Izby Handlowo-Przemysłowej może dany syndykat zlikwi-
dować.

Powyższy projekt ustawy o syndykatach został przez prze-
mysłowców i członków syndykatów ostatecznie przyjęty.

O t w a r c i e u n i w e r s y t e t u l u d o w e g o w U c i a-
n i e . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.6/, 6-go stycznia otwarty zos-
tał w Ucianie uniwersytet ludowy imienia dr.Basanowicza.

D o k o ł a s p r a w y P e t r u l i s a . Jak podaje "Echo" /Nr.9/,
rozprawa b.premjera Petrulisa ma się odbyć w maju. Akty sprawy obejmu-
ją 3 duże tomy. Liczba świadków wynieść ma ok.90 osób. Ekspertyza zajmi
prawdopodobnie ok.3-ch dni. Cały proces potrwa conajmniej 10 dni. Wśród
świadków znajdują się b.ministrowie Finansów dr.Karwelis, i prof.Rimka,
b.kontrolerzy Państwa Z.Starkus i Karoblis, obecny kontroler Państwa
Matulajtis, dyr.departamentu Bludžius, leader frakcji litewskiej w
sejmiku kłajpedzkim Stiklorius, działacz niemiecki w Kłajpedzie Kreuz
handlowiec Naftal, prof.Jurgutis, prof.Voldemaras, dr.Yczas. b.poseł
na sejm Beržinskas i t.d.

E c h a z a m k n i ę c i a s z k ó ł w W i l e ń s z c z y ź n i e
n a L i t w i e . "Lietuvos Žinios" /Nr.6/, podając wiadomość o zamk-
nięciu 10-ciu szkół w Wileńszczyźnie przypuszczają, że rząd litewski
wyśle w tej sprawie notę protestu do Ligi Narodów. "Lietuvos Žinios"
są zdania, że zamknięcie szkół w Wileńszczyźnie jest odpowiedzią na
zakaz dzieciom rodziców-Litwinów uczęszczania do szkół polskich.

Z j a z d y "t a u t i n i n k ó w". Jak podaje "Echo" /Nr.9/, ma się
odbyć wkrótce cały szereg zjazdów prowincjonalnych partji "tautininków"
31 stycznia odbędzie się zjazd w Rosieniach, 7 lutego w Łozdziejach,
29 lutego w Telszach.

Nowy kandydat na burmistrza. Jak podaje "Echo" /Nr.9/, frakcja litewska w Radzie Miejskiej Kowna wysunęła obecnie nowego kandydata na burmistrza w osobie inż.Stanajtisa.

Statystyka szkół w Litwie w latach 1929/30 i 1930/31. Jak podaje "Lietuvos Ukis ir Rinka" /Nr.5-7/, szkoły w Litwie dzielą się na 4 kategorje: 1/szkoły powszechne, 2/szkoły średnie, 3/ szkoły wyższe i 4/uczelnie wyższe.

Rozwój szkolnictwa w Litwie /wraz z Kr.Kłajpedzkim/ w okresie 1929-31 przedstawia się nast.:

Rodzaj szkoły	Szkoły ogólnokształcące: il. szkół	ilość naucz.	il. uczniów	Szkoły specjalne: il. szk.	ilość naucz.	il. uczniów	Ogółem: il. szk.	ilość naucz	ilość uczn.	Na 1000 mieszk. uczniów wypada
w początkach 1929/30 r.										
Uczelnie wyższe	1	222	3989	1	36	223	2	225	4212	1,80
Szkoły wyższe.	67	1132	16707	26	312	3659	93	1444	20366	8-70
Szkoły średnie	49	375	4326	54	315	3099	103	690	7425	3,17
Szkoły powszechne.	2626	4181	202540	-	-	-	2626	4181	202540	86,56
w początkach 1930/31 r.										
Uczelnie wyższe	1	256	4096	1	39	258	2	295	4354	1,84
Szkoły wyższe	64	1153	16117	24	215	4228	88	1448	20345	8,60
Szkoły średnie	50	398	4490	59	360	3258	108	758	7748	3,27
Szkoły powszechne	2530	4432	2275 5	-	-	-	2530	4432	227505	96,11
Ogółem	2645	6239	252208	83	694	7744	2728	6933	259952	109,82

Ilość szkół powszechnych w początkach e.szkolnego 1930/31 była w porównaniu z r.1929/30 o 96 mniejsza.

Ilość uczniów w szkołach powszechnych z chwilą wprowadzenia przymusowego nauczania w r.1930/31 w porównaniu z r.ub.zwiększyła się o 25000, czyli o 12,3%.

Ilość uczniów szkół powszechnych, przypadająca na 1000 mieszkańców w różnych powiatach Litwy waha się od 124,96 w pow.Szyłokarczma, 116,96 - sejneńskim, 114,94 - kowieńskim i 113,98 - kłajpedzkim.

Załączona tabela ilustruje rozwój ilości uczniów w Litwie.

Rodzaj szkół.	1926/27 r.	1928/29 r.	1929/30 r.	1930/31 r.
Na 1000 mieszkańców uczniów wypada				
Szkoły wyższe	1,41	1,85	1,80	1,84
Szkoły średnie	13,27	12,31	11,87	11,87
Szkoły powszechne	59,58	75,94	86,56	96,11
Ogółem	74,27	90,11	100,23	109,82.

Aresztowanie generalnego sekretarza partji atejtininków. Jak podaje "Auszra" /Nr.6/, w dn 9 b.m. aresztowała policja sekretarza generalnego partji atejtininków J.Sztaupasa. Ma on odbyć karę dwumiesięcznego aresztu, na który skazał go w swoim czasie Sąd Wojskowy.